
BİBLİYOGRAFYA

FERİT H. SAYMEN — Vasiyeti tenfiz memurunun hukukî mahiyeti (İstanbul 1938 .)

Medenî Hukuk kürsüsünün değerli asistanı sevgili arkadaşım Bay Ferit Saymen, Türk Medenî Kanununun 497 inci ve 498 inci maddelere sıkıştırdığı vasiyet yolu ile vasiyeti tenfiz edecek bir memur tayin etmekle salâhiyetini kestirmek bahsini araştırıyor. Bunun yabancı türelerde daha büyük yerler işgal ettiğini bilhassa işaret eylemekle beraber bu müessesenin tarihçesini ve hakkındaki nazariyeleri tetkikinin başında açık bir lisan ile öne sürmüştür.

Bir az kısa geçtiği doğuş ve inkişaf hakkında aziz meslektaşımızın verdiği mücmel malûmat sonunda müellif bu müessesenin hakkında görülen nazariyeleri teşrih ediyor. Durantis ile başlayarak Windscheid ile nihayet bulan şesayet nazariyesini reddederken kanunun metnini pek zarif olarak zikreden sevgili arkadaşım [1] Ankara doçentlerinden Göktürk'ün kayyım fikrine daha ziyade itibar vermekle bunu da aynı neviden addetmek-

---

[1] Doğrusu da Türk Medenî Kanununun 498 inci maddesinde «tenfiz memuru, müteveffanın son arzusunu yerine getirmek, ve hususile terekeyi idare, borçları tediye ve muayyen bir mala müteallik vasiyetleri icra ve vasiyetçinin emirlerine veya kanuna göre terekeyi taksim ile mükelleftir.» diyor. İşbu maksadı Ferit Saymen daha çok açık bir dille anlatabilmiştir. Zikredilen eser, sah. 5.

te haklıdır. Şimdi bu Koch tarafından ileri sürülen kendisine vasiyet edilen kimseye benzeyiş teorisi bugün metrük bulunduğunu kaydetmekle Ferit ancak olan bir hakikatı kısaca ifade ve beyan eyleyor. Bu tenkidi daha uzatmaması da yerinde bir harekettir. Bu müessesenin aslında bir vekâlete benzediği İsviçre adliyecilerine uyararak bizim bir kaç profesörümüzce ileri sürülmüştür. Bu keyfiyeti de reddeden Saymen gerek Profesör M. Reşid Belge-say'ın ve gerek Profesör Samim Gönensay'ın Medenî Hukuk hakkındaki teliflerinde iki müessese arasındaki farkları pek güzel gördüklerini, ancak bunlara birer istisna mahiyeti verdiklerini fakat bu imkânın mevcut olmadığını, kendisini zikredelim : «çünkü bu istisnalar o kadar vâsi ve o kadar bâriz ve şümüllüdür ki bunlar kabul edilecek olursa, vekâlet akdinin mahiyetini izaha imkân kalmaz » demekle mütaleasını kesin olarak (sahife 8 ve 9) söylemektedir. Bunların prensibi alt üst eden istisnalar olduğunu, meselâ tenfiz memurunun ancak vasiyet tarikile tayin edilebileceğini, vazifesinin ölümle başlar halbuki vekilinin biter olduğunu [2], salâhiyeti ve talimat alma noktasından vekil ile tenfiz memurunun aralarında büyük farklar bulunduğunu (sahife 9 ve 10) saymaktadır. Vakıta mütaleasının sonunda müellif her iki müessese arasında bazı benzeyişler bulunduğunu da itiraf etmiyor değildir (sahife 10 ve 11).

Vekile benzeyiş teorisinin yanında temsil nazariyesi de pek haklı bir yer işgal eden bir fikirdir. Bunun ayrı ayrı üç yolu vardır. Ferid'i dinleyelim : münakaşa edilen husus vasiyeti tenfiz memurunun kimi temsil ettiği, Bazılarına göre, müteveffayı, diğerlerine göre terekeyi, nihayet diğer bazılara göre de, mirasçılardır (sahife 11). Dediği gibi, bu üç grubu ayrı ayrı tetkik ile her birinin zayıf noktalarını işaret eden müellif birinci ve ikinci kısımlarda ısrar etmemektedir. Ölü vefatından sonra temsil edilemez. Bu pek açık surette doğruluğu müsbet olan bir iddiadır : şahıs olamamıştır. Kala kala üçüncü yol kalıyor ki Ferid'in de

[2] Prof. Samim Gönensay'ın da Miras hukukununun 153 üncü sayfasında bu noktayı işaret eylediğini müellif de zikretmektedir. (Mezkûr eser sayfa 10).

söyleyişine göre öbürlerinden «daha makul ve daha sağlam» dir. (Mezkûr eser, sahife 13). Her ne kadar von Tuhr bu fikri iltizam ediyorsa da müellifin dahi işaret ettiği gibi bu keyfiyet teorinin zayıf bazı cihetleri olmadığını hiçte göstermez. Meselâ medenî haklarını kullanmağa ehil olmak, salâhiyetini kanundan yahut ölüme bağlı bir tasarruftan almak tenfiz memuru ile mümessil arasında pek görünür farklardır. Bunları Ferit Saymen de görmemiş ve üzerlerinde işaretle bulunmamış değildir (hele tenfiz memurunun bazı mirasçıların aleyhine müddei olabilmesi von Thur'u bile oyalamıştır).

İşte bunlardan dolayı mütaleasının sonunda sevgili arkadaşım : «tenfiz memurunun hukukî mahiyetini temsil ile izah etmek gayri kâfidir» diyor.

En son, tenfiz memuru «bir şey üzerinde fiilen tasarruf sahibi» olmamakla 887 inci maddenin kastettiği mâna ile zilyed ve irtifak hakkı sahibi değildir. Mutlak bir hakkı bulunmamakla da vasiyeti tenfiz memurunun hiç bir mahdut aynı hakkı olduğu ileri sürülemez. Yani ortada bir zilyedlik falan veya buna benzer bir şey yoktur. İşte müellif bu yürüttüğümüz mütaleaları göz önünde tutarak Schultze'nin ortaya attığı bu sonuncu teoriyi de reddediyor [3] ve kendi kendine acaba vasiyeti tenfiz memurunu nasıl tarif edebiliriz ? diye soruyor.

Bunun cevabını Türk Medenî Kanununun 498 inci maddesini zikretmekle buluyor. Burada şu ibare kullanılmaktadır. «vasiyetçi tarafından hak ve vazifeleri tayin edilmemiş olan tenfiz memuru, mirası resmen idareye memur kimsenin hak ve vazifelerini haiz olur». Planck'ın Amt diye beyan ettiği bu fikir daha ziyade Privates Amt yani «ancak hususî bir mahiyet arzeden bir makam» diye izah edilebilir (mezkûr eser sahife 24).

Alman Temyiz mahkemesinin bir kaç defa kabul ettiği bu teori Willenegger'ce de muvafık görülmüştür. İsviçre reemî ma-

[3] Aynı haklar hakkında Türk ve İsviçre Kanunu Medenileri gerhinde Adliye Vekâleti tercümesinde de buna yakın bir mütalea yürütülmektedir. Mütareimlerden bulunmak sıfatile bu son fikri pek kabule şayan bulmaktayız.

kamları da, vazı kanunları da aynı mütaleaya iştirak etmektedirler. İşte sevgili arkadaşımız eserini bu son reye iştirak ettiğini beyan ederek nihayetlendiriyor.

Dr. Edip Serdengeçti

* * *

A. HİMMET BERKİ, İrs ve İntikal; Ankara 1938 (198 sah.).

Kanunu Medenimizin kabulü ve bunun tatbik sahasına geçmesi memleketimizin hukukî, siyasî ve içtimai bünyesinde yarattığı yenilikler meyanında miras müessesesi pek mühim olanlarından biridir. Eski hukukumuzda mirasçılık sıfatile mirasın intikali hükümleri yeni Medenî Kanunumuzdaki hükümlerden tamamile farklı bir veçhe arzelmekte ve bu sahada çok girift meselelerle karşılaşmaktadır. Eski hukukumuz hakkında fakültelerimizde hususî bir tedrisat bulunmadığı ve bazı profesörlerin bu bahislere ancak temas ederek teferrüata girişmemeleri hasabile yeni nesil hukukçuları eski hukuka ait bir mesele ile karşılaşınca bunu hal ve fasılda pek çok müşkülât çekmektedirler.

Temyiz mahkemesi ikinci hukuk dairesi reisi değerli hukukçu sayın Bay A. Himmet Berki gençlerin bu müşkül vaziyetini herkesten daha iyi takdir ettiği ve takdir edebilecek bir mevkiye bulunduğu için feraiz ve intikal hükümlerini «en sade ve kolay bir usul takip ederek» izah etmek himmetinde bulunmuşlardır. Şunu da ilâve edelim ki müellif bu eserinde nazariyat ve doktrinden içtinap etmiş ancak kaideleri vazederek vukubulabilecek ihtimalleri tetkik ile hal suretlerini göstermiştir.

Fakat zannedilmesin ki eser yalnız tarihî bir kıymeti haizdir; pratik kıymeti de pek fazladır: muhterem hakimin dediği gibi: «Eski hükümler mer'î iken vukubulup taksim ve tasfiye olunmayan hâdiseler hakkında mütemadiyen mahkemelere müracaat vaki olmakta ve hattâ bunlar arasında 1280, 1290 tarihi gibi pek eski zamanlara ait olanlar da bulunmaktadır. Emsaline nazaran bu kabil hâdiselerin daha elli altmış sene arkası alınamiyacağı tahmin olunabilir».

Kitap iki mebhase ayrılmakta birincisinde İrs ve ikincisinde de İntikal hükümleri izah edilmektedir.

a) İrse ait mebhas üç bap ihtiva edip bunların en mufassalı olan **birincisi** (ki on altı fasla ayrılmıştır) irsin rüknü, şartı ve sebepleri; irse mâni olan haller; verasetin başlaması; terekeye taallük eden haklar; verese ve dereceleri; muayyen sehîm sahipleri ve sehîmler; asabat, avliye; reddiye; zevil'erhamı; ikrar; vasiyet; hazine; teharüç ve sulh; hacb ve mahrumiyet gibi esaslı meselelere taallük etmekte ve bir çok misaller ile dolu bulunmaktadır. **İkinci** bap ise üç fasla munkasem bulunmakta: birincisi miras meselelerine müteallik hesaplara (mahreç, temasül, tedahül, tevafuk, tebayün v.s. gibi) ; ikincisi terekenin taksimi ve taksim kaidelerine; üçüncüsü ise gurama taksimine hasr ve tahsis edilmiş olmaktadır. Nihayet **üçüncü** bap bir tek faslı ihtiva etmekte ve münasahanın ne demek olduğunu, münasahada tashih kaidelerini ve ihtisar usulünü izah eylemektedir.

b) İntikale ait olan ikinci mebhas bir tek babı ihtiva edip bu bap ta üç fasla ayrılmaktadır : Birinci fasıl millî ve mevkuf arazinin intikaline (975 tarihinden 21 Şubat 1328 tarihli kanunun meriyetine kadar); ikinci fasıl Musakkafat ve müstegallâtı vakfiyenin intikaline (21 Şubat 1328 tarihine kadar); üçüncü fasıl da muhtelif intikal kanunlarını tevhit eden 20 Şubat 1328 tarihli Tevsii intikal kanununun madde madde izahına dairdir.

Bay Himmet Berki, irs ve intikale ait tetkikatı kolaylaştırmak maksadile eserinin nihayetine bu hususa mütedair nizamname, kanun, Şûrayı Devlet karar ve mazbatalarile bir tezkerei samiyeye ilâve etmekte çok isabet etmiştir; çünkü bunları arayıp bulmak ta ayrıca bir iştir.

Hukuk edebiyatımızı bu güzel eserile zenginleştiren ve büyük bir boşluğu dolduran muhterem hakimi tebrik eder eseri bilhassa genç hukukçu arkadaşların tetkik ve dikkat nazarlarına vazederiz.

* * *

ADLİYE CERİDESİ : Sene 29 (1938), sayı 10 - (266 sahife) .

1 — Adliye Vekâletince neşredilen bu kıymetli hukuk mecmuasının son nüshası çok zengin münderecatla intişar etmiştir. Adliye Vekâletinin tamim ve tebliğlerinden sonra Dr. Şinasi Devrin « Borçlar hukukunda yeni cereyanlar » adlı bir yazısıyla bazı memleketlerde iktisadî buhran dolayısıyla borçlunun vaziyetini kolaylaştırmak için tatbik edilmekte olan fevkalâde mevzuatı incelemektedir.

2 — Müteakip makaleyi Prof. S. Şakir Ansay'ın « İcra ve İflâs Kanunu etrafındaki düşüncelerini » hülâsa eden kısa bir yazısı teşkil etmektedir.

3 — Dr. Ferit Ayiter'in hususî haklara dair neşrettiği çok enteresan tetkiklerin sonuncusu « Hukukî muamelelerde illet, illetten tecrit ve illetsizlik » dir. Bu nüshada sayın hukukçu Alman medenî haklar ilminde hukukî muamele nazariyesine yapılan kritikleri, yeni Alman hukuk telâkkisine göre hukukî muamele ve mukavele mefhumlarını, İsviçre medenî haklarına göre hukukî muamele ve irade meselesini çok güzel bir tarzda izah etmektedir. Makaledeki atıflar ve notlar yazının ilmî kıymetini bir kat daha arttırmaktadır.

4 — Bu yazıyı Ankara Sulh hâkimi Rasih Yeğengil'in « Kazâi tefsir » başlıklı fuzulî işgalden mütevellit tazminat davalarındaki müruru zaman müddetlerinin tayinine dair bir tevhidî içtihat kararı hakkında kritik bir yazısı takip ediyor.

5 — Bunu da Esat Adil Müsteceblioğlu'nun « Belçikada hapishaneler rejimi » ne ait bir makalesi takip ediyor.

6 — Altıncı yazıyı « Müsbet hukuku düvel bugünkü ihtiyacı karşılayabilir mi? » adlı Tark E. Yenisey tarafından tercüme edilen Olof Hoiyer'in bir makalesi olup dünyayı son zamanlarda işgal eden meseleler karşısında Milletler Cemiyetinin âciz vaziyetine ve bunun sebeplerinin izahı ile bu aczin ne şekilde bertaraf edilebileceğine dairdir.

7 — Yedinci yazı Prof. André Henry, Son Ex. S. Longhi, avukat Madam M. Niedzielski ve asistan - avukat Jean Moruzi tarafından neşredilen « Haysiyet jürisi ve hakaret suçu » hakkındaki raporlarının sulh hâkimi Nafiz Z. Başak tarafından yapılan tercümesidir.

8 — Müteakıp makale Nevzat Toplamacıoğlu'nun « Borsa muamelelerinin hukukî bakımdan tahlili » adlı bir yazısıdır; fakat başlığın vadettiği gibi makale hukukî olmaktan ziyade iktisadî bir veche arzelmekte ve bilhassa Belçika ve Fransaya mak-sur bulunmaktadır. Gönül isterdi ki burada hukuk ölçüsü iktisat ölçüsünden daha geniş tutulsun ve Türk hukuk mevzuatı daha yakından tetkik ve mutalea edilsin.

9 — Bundan sonraki makale Çorlu C. M. Umumisi Hakkı Hakerin « Cürümde tekerrür » mevzuuna hasretitği bir yazısı olup ihtiva ettiği Temyiz mahkemesi kararları noktasından bil-hassa şayanı kayıttır.

10 — Paris hukukundan lisansiye Sadık Tüzel'in « Beyyineye müteallik mukaveleler » adlı güzel ve ilmi bir plân dahilinde toplanan vukufu ve etraflı yazısı makalelerin sonuncusunu teşkil ediyor.

— Bu yazılardan sonra Ankara Halkevinde verilen **konfe-ranslar** serisi gelmektedir. Bu konferanslar ayrıca birer broşür halinde neşredilmekte bulunduğundan bunları yalnız kayıt ile iktifa edeceğiz. Birincisi Zürih Profesörlerinden medeniyeci Egger tarafından verilip Doçent Hıfzı Veldet tarafından çevrilen « Sosyal medenî hukuk veya bugünkü medenî hukukta cemiyet ve ferd » adlı bir konferanstır. (Bu konferans Fakülte Mecmuamızda da intişar etmiştir. » [*]).

İkincisi S. B. O. direktörü Prof. Mehmet Emin Erişirgil'in « Hukukun muhtelif cepheleri ve hukuk ilmi » , üçüncüsü Fakültemiz profesörlerinden Mustafa Reşit Belgesay'ın çok enteresan olan « Kanunî ve takdirî deliller ve Temyiz mahkemesinin delilleri

[*] Sayı 13 sah. 38 ve mü.

tefkiki » , dördüncüsü muhterem Profesörlerimizden Ethem Memencioglu'nun « Sosyal hukuk ve temamiyet nazariyesi », beşinci ve sonuncusu da Ankara hukuk fakültesi profesörlerinden S. Nizami Derbil'in « İdare tekniği » adlı birer konferanslarıdır.

— Aynı bir cilt teşkil edecek olan Temyiz mahkemesi kararlarını ihtiva eden dört forma da mecmuaya ilâve edilmiştir.

* * *

İSTANBUL BAROSU MECMUASI. — Cumhuriyetin on beşinci yıl dönümü fevkalâde nüshası - (432 sahife) .

Cumhuriyetin onuncu yıl dönümü vesilesile İstanbul Barosunun ilmi makalelerle dolu neşrettiği fevkalâde nüshadan sonra **15 inci yıl dönümü münasebetile** neşrettiği ve sırf avukatlık mesleğini alâkadar etmekle beraber ilmi kıymeti de eksik olmadığı ve kanaatımızca da maksada daha uygun bulunduğu muhakkak olan bu fevkalâde nüsha diyebiliriz ki memleketimizdeki avukatlığın bir destanıdır.

I — Mecmuanın (kitabın diyeceğimiz geliyor) ilk makalesini avukat A. Haydar Özkent'in değerli ve vukufu [*] kaleminden çıkmış olan « Türk avukatlığının tarihine kısa bir bakış » adlı yazısı teşkil ediyor. Müellif tanzimattan evvel avukatlığın memleketimizdeki halini izah ederken « tezvir ve ayak kavafı » adı verilen karamanlı tip avukatların çok kötü vaziyetini; tanzimattan sonraki devrede « müddei vekilini » isdar eden kanun, ferman ve bir kararnameye işaret ederken dava vekili yetiştiren ilk Türk fakültesinin ve Mektebi hukukun ne şekilde kurulduğunu; şerefli avukatlık mesleğinin ilk basamağını teşkil eden « Derseadet dava vekilleri cemiyet inizamnamesini » bunun sakat taraflarını, taşraya ne şekilde teşmil edildiğini ve ilk Osmanlı Barosunun kuruluşunu; meşrutiyetin ilânından Muhamat kanununun neşrine kadar geçen devre esnasında tahaddüs eden vakaları ve nihayet « Büyük kanunun » mahiyeti ve hususiyetleri hakkındaki düşüncelerini çok açık bir lisan ile izah ve teşrih etmektedir.

[*] Sayın avukat «Avukatlık» mesleği hakkında hukuk edebiyatımıza bir çok eserler vermiştir; bu meyanda şunları zikrelelim: «Muhami» (Henri Robert'den); Baro (F. Payen'den) «Avukatlığın memleketimizde çok kötü tanınması veya Türkiyede Avukatlık» adlı bir konferans, Ankara 1938.

2 — Bu yazıdan sonraki kısım, resmî senedatı muhtevidir : Birincisi sayın Adliye Vekili Şükrü Saraçoğlunun imzasını muhtevî « Avukatlık kanunu lâyihası esbabı mucibe mazbatası », ikincisi de « Adliye Encümeni mazbatası » dır.

3 — Bunlardan sonraki kısım Hükûmetin ve Adliye Encümeninin tekliflerini ihtiva etmektedir. Bu iki organın farklı tekliflerini mukayese edebilmek ve okuyucuların işini kolaylaştırmak maksadile sol sahifeler Hükûmetin tekliflerine ve sağ sahifeler de Adliye Encümeninin tekliflerine hasredilmiş ve maddeler birbirinin mukabili olarak tertip edilmiştir.

4 — Müteakip kısım, Avukatlık Kanunu lâyihası etrafında Büyük Millet Meclisinin 27/VI/1938 tarihli seksen birinci in'ikadının birinci celsesinde yapılan münakaşaları ihtiva etmekte ve nihayet Avukatlık Kanununun metni bütün bu düşünce, mü-talea ve münakaşaların bir hülâsa ve bir neticesi olarak yer almaktadır.

5 — Resmî kısmı, Adliye Vekâleti Hukuk İşleri Umum Müdürü Dr. Şinasi Devrin'in « Avukatlık mesleği hakkındaki yeni cereyan ve temayüller » adlı çok enteresan ve kıymetli bir makalesi takip etmektedir. Makalenin gayesi « muhtelif devletlerde avukatlık mesleğini tanzim ve idare hususunda takip edilmekte olan esasları » izahtır. Bunun için sayın hukukçu ve idarecimiz mukayeseli bir usul takip etmiş, mukaddeme mahiyetinde olmak üzere Roma hukukundaki vaziyetten ve dünyanın muhtelif yerlerinde carî avukatlık nizamına kuş bakışı bir nazar atfettikten sonra müellif şu umumî kaideyi istihraç ediyor : « dünyanın her tarafında hukuk, Roma esasına göre vücut bulmuştur, mahkemelerin teşkilâtı ve usulü muhakemeleri birbirine benzer; adli vazifeler tek bir şahsiyet olarak avukatta birleştirilmiştir.... Siyasî istihaleleri veya Roma ve Fransız inkılâbının tesirinden azade kalmaları dolayısıyla hukukî müesseseleri üzerinde yenilikler gösteren bazı memleketler bu kaideye birer istisna teşkil ederler. » Bu memleketler Sovyet Rusya, İtalya, İngiltere ve Birleşik Amerika Devletleridir. Bunlar sırasile tetkik edilmektedir. Yetmiş sahifeyi müteceviz olan bu yazı muhteva itibarile çok geniş bir mevzuayı

tahsis edilmiş olmasına rağmen meseleyi çok güzel bir surette çerçevlendirmekte ve etraflı olarak incelemektedir.

6 — Nihayet son bir kısım eski mevzuata hasır edilmiştir. Burada sırasile « İstanbul arzuhalçilerinin usul ve nizamlarına dair » tanzimattan evvel isdar edilmiş 1178 tarihli bir ferman; tanzimattan 10 temmuz 1324 tarihine kadar neşredilmiş olan « 12 Zilhicce 1292 tarihli mahakimi nizamiye dava vekilleri hakkındaki nizamname », usulü muhakematı hukukiye ile usulü muhakematı cezaiye kanunlarının avukatlığı alâkadar eden bazı maddeleri ile dava vekili nizamnamesinin taşraya da teşmili hakkında 3 Recep 1296 tarihli bir iradei aliye ve diğer bir iradei seniye; 10 temmuz 1324 ten 1340 senesine kadar intişar etmiş olan muvakkat, müzeyyel kanunlar ile bazı nizamnamelerin alâkadar maddeleri; nihayet 3 nisan 340 senesinden - bugünkü avukatlık kanununa kadar memleketimiz avukatlığını idare eden 3 nisan 1340 tarihli «Muhamat Kanunu » bunu muaddel ve buna müzeyyel kanunlar, 2 şubat 1929 tarihli devlet avukatlarının ücretine müteallik kanun ile sair bir çok kanunlar, bazı maddeleri tefsir eden kanunlar, B. M. Meclisinin avukatlığa dair verdiği kararlar, bazı kararname ve talimatnameler görülmektedir.

Mecmuanın sonuna İstanbul Barosunun dahilî nizamnamesi ilâve edilmiştir.

Bu fevkalâde nüsha avukatlığı ilgileyen bilûmum mevzuat ve mukareratı cem ettiği gibi, zaman ve mekânda tatbik edilmiş olan ve tatbik edilmekte bulunan kaidelere ait çok enteresan etüdler ihtiva etmektedir. Hukuk edebiyatımızı bu nüshasile zenginleştiren İstanbul Barosunu ve mecmuanın tertip ve tabına hasrı mesai eylemiş olan sayın hukukçu arkadaşları tebrik ederiz.

* * *

İZMİR BAROSU DERGİSİ. — Sene 2, sayı 8.

I. Faal Baronun bu güzel dergisinin son nüshası zengin makaleler ve tercümelemler ile bir evvelkisinden kısa bir müddet sonra intişar etmiştir.

1 — Makale serisinin birincisini İzmir Ticaret mahkemesi azasından Feyzi Uslu'nun « Salâhiyet itirazına ait bir inceleme »

adlı yazısı teşkil etmekte ve şu mesele tetkik edilmektedir : Müddeialehy ikamet ettiği mahalden gayrı bir mahal mahkemesinin müddei ile tahaddüs edecek ihtilâfın halli hususunda salâhiyetli olacağını âdi bir senet ile kabul etmiş ise, ve dava ikame edildiğinde hâkimin salâhiyetine itiraz edilirse, mahkemenin yapacağı iş vaki itirazı red değil senedin mümziye ait olup olmadığını tetkik ve ondan sonra salâhiyet meselesini incelemektedir. Temyizin bu rey'e iştirak ettiği de ayrıca zikrediliyor.

2 — Bu yazıyı avukat Ekrem Uran'ın « Bir tetkik » başlıklı kısa bir yazısı takip ediyor. Bu yazıda hakaret ve söğme suçlarının mavsuf şekillerinin kanunumuza alınırken mehzazde bulunan « resmî evrak ile vaki hakaretin » nakledilmemiş olmasından doğan mahzur tebarüz ettirilmek istenmiştir.

3 — Üçüncü yazıyı avukat Visalettin Verimin Kazanç vergisi hakkında bir tetkidir. Makalenin başlığı « Resen tarhiyat » dır. Müellif bu yazısında resen kazanç vergisi tarhının ne zaman lâzım geldiğini ve kimler tarafından yapılması muktazi olduğunu ve mükelleflerin itiraz hakkını ve itiraz mercilerini izah etmektedir.

4 — Makale serisinin sonuncusunu avukat Enver Özgenin « Noter kanunu lâyihası hakkındaki düşüncelerini » muhtevi bir makale teşkil ediyor. Müellif bu yazısında noterliğin kısa bir tarihçesinden sonra yeni kanunu tahlil ederek faidelerini tebarüz ettiriyor ve buna kritik düşünceler ilâve ediyor.

II. Makale serisini tercümeler serisi takip ediyor.

1 — « Hâkim ve aile » başlıklı birinci yazı Nevyork hakimlerinden Goldstein tarafından yazılmış olup avukat T.Ş. Çollu tarafından tercüme edilmiştir. Müellif bu yazısında hakimi yalnız kanunu tatbik etmekle mükellef bir uzuv olarak kabul etmiyor, onu iktisadî ve içtimai tahavvüllere hassas bir kimse gibi telâkki ediyor ve bunun neticesi olarak hakime statik bir vaziyetten ziyade dinamik bir hal tanıyor.

2 — İkinci tercüme İsviçreli E. Thilo'nun 1935-1936 senesi Federal mahkeme içtihatlarına ait yazısıdır. Bu yazıda mütercim, avukat Selim Hakmen, aslı tamamile tercüme etmemiş yalnız içersinden bazı kısımları almıştır. Ezcümle cismanî zarar.

aile reisinin mesuliyeti (Kanun ev reisi tabirini kullanırken mütercimnin aile reisi tabirini tercih etmiş olmasının sebebini anlayamadık), adam ölmesi ve müstakbel muinden mahrumiyet, inşaat sahibinin mesuliyeti, icar akdi ve kefalet. Tercümenin bir eksikliği de hiç referans ihtiva etmemesidir. Asıl yazı ise hem mahkeme kararlarının neşredildiği mecmualara ve hem de doktrine bir çok referanslarla doludur. İlmî yazının kıymetini teşkil eden de bu referanslardır.

3 — Üçüncü tercüme F. Gorphe'nin çok tanınmış «La critique du témoignage» adlı eserinin ufak bir kısmını ihtiva ediyor. Mevzuu «Kültürün, ve mesleklerin ceza işlerinde şahadet üzerindeki tesirleri» dir.

III. Konferanslar serisinde Saylav - Avukat Ali Rıza Türelîk «Teşkilâtı Esasiye Kanununda 5/2/1937 tarihli kanunla yapılan tadilât» mevzulu konferansı vardır. Malûm olduğu üzere geçen sene Şubat ayında «C. H. P. sinin altı ok remizi ile gösterilen altı vasfı, Teşkilâtı Esasiye Kanununa girdi ve şimdiye kadar parti politikasının ana istikametlerini tayin etmiş olan bu esaslar, Devletin resmî rejiminin hukukî bir ifadesi halini aldı».

Sayın hukukçu, saylav, C. H. P. sinin vasıflarının niçin Esas Teşkilât kanununa girdiğinin hukukî sebebini teşrih ettikten sonra mezkûr vasıfların mâna ve mahiyetlerini, bu vasıfları ihtiva eden Esas Teşkilât Kanununun 2 inci maddesi hükmünün meriyetini temin edecek müeyyidelerin neler olduğunu iki muhtelif cepheden izah ve tahlil ediyor.

Konferansına son vermezden evvel Bay Ali Rıza Türelî Esas Teşkilât Kanununun 74 üncü maddesine eklenen bir fıkradan bahsediyor ve bu fıkra ile istihdaf edilen gayenin çiftçiyi toprak sahibi yapmak olduğunu söylüyor.

IV. Mecmuanın son kısmı içtihat ve kararlara ve buna mütedair hukukî notlara hasredilmiştir.

Görülüyor ki mecmua münderecat itibarile zengin ve mütenevvidir. İçersindeki mahkeme içtihatları da pratik ehemmiyetini arttırmaktadır. Bu sayı ile ikinci senesini dolduran kıymetli derginin faal tahrir ve idarê heyetini tebrik ederiz.

Ferit H. Saymen